

องค์ความรู้และแนวปฏิบัติโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “รู้เท่าทันการลักลอบวรรณกรรม”

วันพฤหัสบดีที่ 4 มิถุนายน 2558

เวลา 9.00 - 12.00 น. ณ ห้องสื่อประสม อาคารบรรณสาร

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วิทยากร : รองศาสตราจารย์มานิตย์ จุมปา อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ดำเนินรายการ : อาจารย์ ดร.สุรีย์พร หอมวิเศษวงศา

ผู้เข้าร่วมโครงการ

จำนวนอาจารย์และบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ

- คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 53 คน
- คณะสาธารณสุขศาสตร์ 7 คน
- คณะบริหารธุรกิจ 2 คน
- คณะสังคมศาสตร์และสวัสดิการสังคม 1 คน
- คณะกายภาพบำบัด 1 คน
- ศูนย์บรรณสาร 1 คน

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การลักลอบงานวิชาการเป็นสิ่งที่ละเอียดกว่าการละเมิดลิขสิทธิ์ บางการกระทำเป็นการลักลอบงานวิชาการแต่ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เปรียบเหมือนการลักลอบงานวิชาการเป็นการทำผิดศีลธรรม แต่การละเมิดลิขสิทธิ์เป็นการทำผิดกฎหมาย

- การเป็นขู้ ผิดศีลธรรม แต่ไม่ผิดกฎหมายอาญา เป็นต้น
- การคัดลอกงานวิชาการของตนเองมาใช้อีกครั้งโดยไม่ระบุว่าเป็นงานเก่า เพื่อให้เข้าใจว่าเป็นงานใหม่ เป็นการคัดลอกงานวิชาการอย่างหนึ่ง แต่ไม่เป็นการละเมิดสิทธิ์หากงานของตนเองที่คัดลอกมานั้นตนเองเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ (แต่หากแม้เป็นงานที่ตนเองสร้างสรรค์ แต่ผู้อื่นมีลิขสิทธิ์ เพราะไปปรับจางวิจัยให้เขา ก็อาจเป็นทั้งการลักลอบงานวิชาการและละเมิดลิขสิทธิ์ในตัว)

แต่การทำผิดศีลธรรมบางอย่าง ก็เป็นการทำผิดกฎหมายในตัว ฉะนั้น การลักลอบงานวิชาการบางอย่างก็เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในตัวเช่นกัน

- การฆ่าผู้อื่น ผิดศีลธรรม ในขณะเดียวกันก็มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ ฐานฆ่าผู้อื่น
- การคัดลอกงานวิชาการของคนอื่นโดยไม่อ้างอิงทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นงานของตนเอง เป็นการคัดลอกงานวิชาการ และในขณะเดียวกันอาจเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ด้วยได้

ดังนั้น บุคคลรักชาติให้อยู่ในศีลธรรมซึ่งละเอียดกว่ากฎหมาย ย่อมทำให้มั่นใจว่าจะไม่ทำอะไรผิดกฎหมาย ฉะนั้นฉันนั้น นักวิชาการผู้ใดรักชาติในการเขียนผลงานทางวิชาการให้อยู่ในลักษณะที่ไม่ลักลอบผลงานทางวิชาการ ย่อมทำให้มั่นใจว่าจะไม่ทำอะไรอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

กรณีศึกษาการละเมิดลิขสิทธิ์ทางวิชาการ กรณีที่ 1

นาย ก. พิมพ์หนังสือโดยทำเป็นเล่มใหม่ขึ้นทั้งเล่มเพื่อขาย ด้วยวิธีการคัดลอกเอามาจากหนังสือเล่มอื่นและมีลักษณะเหมือนกับฉบับเดิมทุกประการ เรียกได้ว่า เหมือนเปลี่ยนปกและชื่อคนเขียนหนังสือ เช่นนี้จะถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

กรณีศึกษาการละเมิดลิขสิทธิ์ทางวิชาการ กรณีที่ 2

อาจารย์ ฮ. เขียนผลงานทางวิชาการโดย คัดลอกงานเขียนจากตำราต่างประเทศ และไม่ ได้อ้างอิงที่มาของเรื่องดังกล่าว ต่อมาขอ ตำแหน่งทางวิชาการได้เป็น รศ. เช่นนี้จะถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

กรณีศึกษาการละเมิดลิขสิทธิ์ทางวิชาการ กรณีที่ 3

อาจารย์ ก. มีภาระทางงานบริหารมาก แต่ ประสงค์จะขอตำแหน่งทางวิชาการ จึงให้นักศึกษาปริญญาโทช่วยเขียนงานทางวิชาการให้ โดยอาจารย์ ก. ได้วางเค้าโครงให้ แต่นักศึกษาคัดลอกงานของผู้อื่นด้วยลายมือมาส่ง อาจารย์ ก. เห็นเป็นลายมือจึงเชื่อว่าไม่น่าจะลอกใครมาต่อมา อาจารย์ ก. นำงานเขียนดังกล่าวตี พิมพ์เป็นหนังสือวางจำหน่าย เจ้าของผลงานที่ ถูกคัดลอก

พบเข้า จึงหยิบมาอ่านด้วยความสนใจว่าอาจารย์ ก. คิดและเห็นเหมือนตน แต่เมื่อซื้อกลับบ้านไปอ่านเทียบกับงานของตน จึงพบว่าเหมือนกันบรรทัดต่อบรรทัด หน้าต่อหน้า เช่นนี้จะถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

กรณีศึกษาการละเมิดลิขสิทธิ์ทางวิชาการ กรณีที่ 4

นายจันทร์เขียนหนังสือ “กลยุทธ์ในการฝึกอบรม” ซึ่งมีข้อความเหมือนและคล้ายกับข้อความที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ “คู่มือการประเมินผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” และ “คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา” ของนายอังคารในส่วนอันเป็นสาระสำคัญของงานประมาณ ๓๐ หน้า จากจำนวนประมาณ ๑๕๐ หน้า ข้อความบางตอนมีลักษณะเกือบเหมือนกันคำต่อคำ บางตอนมีลักษณะดัดแปลงให้ต่างกันเล็กน้อย และบางตอนก็เพียงแต่ปรับเปลี่ยนหัวข้อเล็กน้อย เช่นนี้ ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

หลักการเขียนผลงานที่จะไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่สะท้อนจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๐๘/๒๕๔๖

1. การคัดลอก เลียน หรืออ้างอิงงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นอันอาจจะเข้าข่ายกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๓๗ จะต้องเป็นการกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์บางตอนตามสมควรและมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น
2. การอ้างอิงต้องอ้างอิงไว้ในส่วนเนื้อหาของผลงานทางวิชาการในส่วนที่นำมาจากตำราหรือเอกสารวิชาการอื่น ลำพังแต่การอ้างอิงไว้ในบรรณานุกรมท้ายผลงานทางวิชาการ อาจไม่เพียงพอ

เขียนงานวิชาการอย่างไรจะไม่ละเมิดลิขสิทธิ์

การละเมิดลิขสิทธิ์คือ

1. การทำซ้ำหรือดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต
 2. การกระหาตามข้อ 1 จะไม่มีความผิด ถ้าเป็นไป ตามข้อยกเว้นที่กฎหมายกำหนด เช่น วิจัยหรือ ศึกษางานนั้น เป็นต้น
- ลิขสิทธิ์** คือสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อมีการสร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ โดยลิขสิทธิ์เป็นสิทธิเด็ดขาดหรือสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะกระทำการบางอย่างเกี่ยวกับงานลิขสิทธิ์ของตน เช่น ทำซ้ำ

การสร้างสรรค์งานเพื่อให้ได้ลิขสิทธิ์ การสร้างสรรค์งานอันจะทำได้มาซึ่ง ลิขสิทธิ์นั้นจะต้องปรากฏว่ามีลักษณะเป็นการใช้ความรู้ความชำนาญของผู้สร้างสรรค์ตาม สมควรแก่สภาพของงานนั้น และเป็นงานที่ สร้างสรรค์ขึ้นมาเองโดยไม่ได้ออกหรือ เลียน มาจากผลงานของผู้อื่น

สิ่งที่ไม่มีลิขสิทธิ์

1. ข่าวประจำวันและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสาร อันมิใช่งานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ
2. รัฐธรรมนูญและกฎหมาย
3. ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง คำชี้แจง และหนังสือโต้ตอบของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือของท้องถิ่น
4. คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย และรายงาน ของทางราชการ
5. คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ตาม 1. ถึง 4. ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงาน อื่นของรัฐหรือท้องถิ่นจัดทำขึ้น

ปัญหาขวนคิดลำดับที่ 1

นายหนึ่งเป็นนักเขียน ได้เขียนนิยายเรื่อง “ชีวิตรักนักรบ” โครงเรื่องส่วนหนึ่งมีว่า นัก ร้องคนหนึ่งเป็นทางเครื่องมาก่อน ต่อมาต้อง ยอมเสียตัวให้หัวหน้าวงเพื่อเป็นนักร้อง หลัง จากนั้นชีวิตจึงเริ่มมีชื่อเสียงขึ้นต่อมา นายสองเขียนนิยายเรื่อง “ทางเครื่อง” มีเค้าโครงส่วนหนึ่งเหมือนที่นายหนึ่งเขียน การเขียนนิยายของนายสองละเมิดลิขสิทธิ์ ของนายหนึ่ง หรือไม่ เพราะเหตุใด

- กรณีนี้จัดว่าไม่ละเมิดลิขสิทธิ์เพราะเนื้อหาในนิยายเป็นการดำเนินชีวิตของคนธรรมดา ไม่ใช่งานสร้างสรรค์

ปัญหาขวนคิดลำดับที่ 2

นายดำเขียนหนังสือเล่มหนึ่งขึ้นต้นประโยค ว่า “พระอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออกและ ตกทางทิศตะวันตก” นายขาวเขียนหนังสือหลังจากนายดำเขียน โดยมีประโยคเหมือนกับที่นายดำเขียนข้างต้น นายขาวละเมิดลิขสิทธิ์นายดำหรือไม่

- กรณีนี้จัดว่าไม่ละเมิดลิขสิทธิ์เพราะทั้ง 2 คนกำลังพูดถึงข้อเท็จจริง

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

หลักสำคัญคือ

- ต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงาน อันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์

- ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วย กฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

ข้อยกเว้นข้อที่ 1 : วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อ หากำไร

ข้อยกเว้นข้อที่ 2 : ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท

ข้อยกเว้นข้อที่ 3 : ดิชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับ รู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น เช่น Book Review

ข้อยกเว้นข้อที่ 4 : เสนอรายงานข่าวสารสื่อสารมวลชนโดยมีการ รับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น

ข้อยกเว้นข้อที่ 5 : ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้า พนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการ รายงานผลการพิจารณาดังกล่าว

ข้อยกเว้นข้อที่ 6 : ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ โดยผู้สอน เพื่อประโยชน์ในการสอนของตน อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร

ข้อยกเว้นข้อที่ 7 : ทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน หรือตัดทอน หรือทำบทสรุปโดยผู้สอน หรือสถาบันศึกษา เพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนหรือใน สถาบันศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

ข้อยกเว้นข้อที่ 8 : นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ

ข้อยกเว้นข้อที่ 9 : การกล่าว คัดลอก เลียน หรืออ้างอิงงานบางตอน ตามสมควรจากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราช บัญญัตินี้ โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของ ลิขสิทธิ์ในงานนั้น มิให้ถือว่าเป็นการละเมิด ลิขสิทธิ์

การเขียนผลงานทางวิชาการที่จะไม่ละเมิดลิขสิทธิ์มีข้อพิจารณาสำคัญ คือ

ประการแรก ต้องสร้างสรรค์ด้วยตนเอง ถ้านำเอางานของบุคคลอื่นมา ต้องมีการอ้างอิง และต้องไม่นำงานของบุคคลอื่นอันมีลิขสิทธิ์นั้นมาลอกจนเกินไป

ประการที่สอง หากเขียนผลงานทางวิชาการแล้ว เกิดความผิดพลาดไปละเมิดลิขสิทธิ์ และถูกกล่าวหาว่าละเมิดลิขสิทธิ์ ผู้เขียนผลงานทางวิชาการควรจะต้องตรวจสอบว่าได้ละเมิดลิขสิทธิ์จริงหรือไม่ ถ้าจริง ให้เปิดเจรจาประนีประนอมกับเจ้าของลิขสิทธิ์ เพราะคดีลิขสิทธิ์เป็นคดีอันยอมความได้ หากสามารถเจรจาและยอมความได้ ก็ไม่เสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายในการสู้คดีในศาล

อย่างไรเมื่อถูกละเมิดลิขสิทธิ์

ลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินทางปัญญาชนิดหนึ่งที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง โดยเมื่อมีการละเมิดลิขสิทธิ์ กฎหมายให้สิทธิแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะดำเนินคดีกับผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ได้ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา การละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความผิดทั้งทางแพ่ง และทางอาญา เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถดำเนินการฟ้องได้

ข้อพิจารณาเบื้องต้นในการพิจารณาว่าเราถูกละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่

๑. ลำพังแต่การที่ผลงานของบุคคลอื่นที่เหมือนกับของเรา ยังไม่แน่ว่าจะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เพราะจะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ส่วนที่บุคคลอื่นเอาไปจากผลงานเรา ต้องเป็นส่วนที่เราสร้างสรรค์ หากไม่ใช่ ก็ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์
๒. การที่บุคคลอื่นนำผลงานเราไปใช้นั้น การเอาไปใช้เข้าข้อยกเว้นของการละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ หากเข้าข้อยกเว้น ก็ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์
๓. หากมีการละเมิดลิขสิทธิ์ ต้องรีบดำเนินการภายในระยะเวลาอายุความที่กฎหมายกำหนด มิฉะนั้นเราจะสิ้นสิทธิในการเรียกร้อง
๔. การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหาย จะมีค่าใช้จ่าย ดังนั้น หากสามารถเจรจาให้มีการชดใช้ค่าเสียหายได้ ก็จะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย และเวลาในการดำเนินการ

คดีแพ่ง

คดีแพ่งเป็นการขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย ระวังการละเมิดลิขสิทธิ์หรือแก้ไขความเสียหายด้วยวิธีอื่น เช่น ลงประกาศแจ้งความทางหนังสือพิมพ์ทาลายสาเนางานอันเนื่องจากละเมิดลิขสิทธิ์ คดีแพ่งมีอายุความที่ต้องฟ้องภายใน ๓ ปีนับแต่รู้ถึงการละเมิด แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี นับจากวันที่มีการละเมิด

คดีอาญา

เป็นการขอให้ศาลลงโทษผู้กระทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ โทษมีทั้งจำคุกและปรับแล้วแต่ความร้ายแรงของการทำผิด คดีอาญาในกรณีเป็นความผิดอันยอมความกันได้จึงต้องร้องทุกข์ต่อตำรวจภายใน ๓ เดือน นับแต่รู้เรื่อง ตำรวจจึงจะดำเนินคดีให้ได้

การเขียนผลงานทางวิชาการที่จะไม่ละเมิดลิขสิทธิ์มีข้อพิจารณาสำคัญ คือ

ประการแรก ต้องสร้างสรรค์ด้วยตนเอง ถ้านำเอางานของบุคคลอื่นมา ต้องมีการอ้างอิง และต้องไม่นำงานของบุคคลอื่นอันมีลิขสิทธิ์นั้นมามากจนเกินไป

ประการที่สอง หากเขียนผลงานทางวิชาการแล้ว เกิดความผิดพลาดไปละเมิดลิขสิทธิ์ และถูกกล่าวหาว่าละเมิดลิขสิทธิ์ ผู้เขียนผลงานทางวิชาการควรจะต้องตรวจสอบว่าได้ละเมิดลิขสิทธิ์จริงหรือไม่ ถ้าจริง ให้เปิดเจรจากับเจ้าของลิขสิทธิ์ เพราะคดีลิขสิทธิ์เป็นคดีอันยอมความได้ หากสามารถเจรจาและยอมความได้ ก็ไม่เสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายในการสู้คดีในศาล

โปรแกรมตรวจจับการลักลอกผลงานทางวิชาการ

ตรวจจับภาษาอังกฤษ turnitin <http://www.turnitin.com/>

ตรวจจับภาษาไทย Antikobpae <http://www.anti-kobpae.in.th/> พัฒนาโดย NECTEC

แนวปฏิบัติโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “รู้เท่าทันการลักลอกวรรณกรรม”

การลักลอกงานวิชาการ หมายถึง การใช้งานหรือความคิดของผู้อื่น โดยไม่ได้แสดงถึงที่มาหรือแสดงการรับรู้ความเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น เพื่อให้ดูเหมือนเป็นงานหรือความคิดของตนเอง การลักลอกงานวิชาการถือเป็นการกระทำที่ขาดจริยธรรมทางวิชาการและในบางกรณีอาจเข้าข่ายเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่มีความผิดตามกฎหมายด้วย

การลักลอกงานวิชาการแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. การคัดลอกคำต่อคำ (Verbatim) และการลักลอกวลี (Apt Phrase)
2. การถอดความ (Paraphrase)
3. การลักนำความคิดของผู้อื่นมาแสดงโดยลงว่าเป็นความคิดของตนเอง
4. การนำงานเก่าของตนเองมาใช้ใหม่ (Self Plagiarism)

การลักลอกงานวิชาการ	แนวปฏิบัติ/วิธีการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ
1. คัดลอกคำต่อคำ (Verbatim) และการลักลอกวลี (Apt Phrase) - การคัดลอกนี้หมายถึงการทำซ้ำงานของผู้อื่นโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ	ก. ข้อพึงปฏิบัติ 1. ต้องใส่คำหรือวลีที่คัดลอกอยู่ในเครื่องหมายอัญประกาศ “...” 2. การคัดลอกสามารถทำได้บางตอนตามสมควร โดยถือว่าเป็นการใช้งานที่เป็นธรรม (Fair Use) ตามปริมาณ ดังนี้ - ร้อยกรอง (คำประพันธ์ หรือถ้อยคำที่เรียบเรียงในรูปแบบฉันทลักษณ์) หากเป็นบทกวีขนาดสั้นที่ไม่เกิน 250 คำ สามารถคัดลอกได้ทั้งบท หากเป็นบทกวีขนาดยาว สามารถตัดตอนมาได้ไม่เกิน 250 คำ - ร้อยแก้ว (ความเรียงที่ไม่มีลักษณะเป็นร้อยกรอง) สามารถคัดลอกได้ไม่เกิน 1,000 คำ หรือ ร้อยละ 10 ของงานนั้นแล้วแต่จำนวนใดน้อยกว่ากัน แต่คัดลอกได้อย่างน้อย 500 คำ - อย่างไรก็ดีจำนวนที่ระบุไว้นี้ สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม เช่น อาจมีความยาวเกินมาเพื่อให้ข้อความของของบทกวีจบบท หรือข้อความของร้อยแก้วจบย่อหน้า เป็นต้น - แผนภูมิ (Chart) กราฟ (Graph) แผนผัง (Diagram) ภาพวาด (Printing) การ์ตูน (Cartoon) รูปภาพ (Picture) หรือภาพประกอบบทหนังสือ (Illustration) จากหนังสือ นิตยสาร/วารสาร หรือหนังสือพิมพ์ สามารถคัดลอกได้ 1 ภาพ - หากมีความจำเป็นต้องคัดลอกงานมากเกินไปกว่าปริมาณที่ถือว่าเป็นธรรมนี้ จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น

	ก่อน มิฉะนั้นอาจเข้าข่ายเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้ 3. ต้องระบุแสดงถึงที่มาของงาน เช่น อ้างอิงโดยทำเชิงอรรถ (Footnote) ที่เหมาะสม หรือแสดงการรับรู้ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น ตามตัวอย่าง ดังนี้ - วรรณกรรม ชื่อผู้แต่งหรือนามแฝง, ชื่อบรรณาธิการ (ถ้ามี), ปีที่พิมพ์, ชื่อหนังสือ, ครั้งที่พิมพ์, สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์/เจ้าของลิขสิทธิ์ - วรรณกรรมแปล ชื่อผู้แต่ง, ชื่อหนังสือภาษาไทย, ชื่อหนังสือภาษาอังกฤษ, ชื่อผู้แปลหรือนามแฝง, ปีที่พิมพ์, ครั้งที่พิมพ์, สถานที่พิมพ์, สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์/เจ้าของลิขสิทธิ์ - ข้อมูล/ตัวเลข/สถิติ : ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, ชื่อหนังสือ, ครั้งที่พิมพ์, สถานที่พิมพ์, สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์/เจ้าของลิขสิทธิ์ - รูปภาพและภาพถ่าย : ชื่อผู้สร้างสรรค์, ชื่อภาพ, ชื่อหนังสือ (หรือจากเว็บไซต์), ปีที่พิมพ์ (ดาวน์โหลดวันที่) ข. ข้อห้าม 1. การคัดลอกโดยไม่แสดงเครื่องหมายอนุญาต 2. การคัดลอกเกินปริมาณที่เป็นธรรมโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ 3. การไม่ระบุแสดงที่มาของงาน หรือไม่แสดงการรับรู้ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ของผู้อื่นในงานนั้น
2. การถอดความ (Paraphrase) - การถอดความนี้หมายความว่ารวมถึงการสรุปความ การแปลภาษา และการปะติดปะต่องานของผู้อื่นเข้าด้วยกันให้ต่างจากงานต้นฉบับเดิม (Patchwork, Mosaic)	ก. ข้อพึงปฏิบัติ 1. ต้องระบุแสดงถึงที่มาของงานต้นฉบับตามสมควร เช่น ทำหมายเหตุหรือเชิงอรรถที่หัวข้อเรื่อง แล้วระบุรายละเอียดว่าดัดแปลงมาจากงานต้นฉบับของผู้ใดบ้าง เช่น - สรุปจากหนังสือเรื่อง.....ชื่อผู้แต่ง.....ปีที่พิมพ์.....สำนักพิมพ์ และหนังสือเรื่อง.....ชื่อผู้แต่ง.....ปีที่พิมพ์.....สำนักพิมพ์ - แปลจากหนังสือเรื่อง.....ชื่อผู้แต่ง.....ปีที่พิมพ์.....สำนักพิมพ์ - เรียบเรียงจากหนังสือ ดังนี้ 1. เรื่อง.....ชื่อผู้แต่ง.....ปีที่พิมพ์.....สำนักพิมพ์ , 2. เรื่อง.....ชื่อผู้แต่ง.....ปีที่พิมพ์.....สำนักพิมพ์ , และ 3. เรื่อง.....ชื่อผู้แต่ง.....ปีที่พิมพ์.....สำนักพิมพ์ 2. การแปลงงานของผู้อื่นสามารถทำได้บางตอนตามสมควร แต่หากมีความจำเป็นต้องแปลเป็นปริมาณมากต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน ข. ข้อห้าม 1. การไม่ระบุแสดงถึงงานต้นฉบับ โดยทำเสมือนเป็นงานที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยตนเอง 2. การแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์เกินกว่าปริมาณที่เป็นธรรม อาจเข้าข่ายเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้

3. การลักนำความคิดของผู้อื่นมาแสดงโดยลวงว่าเป็นความคิดของตนเอง - การลักนำความคิดของผู้อื่นมานี้จะต้องมีพฤติการณ์ในการลักเอามาเพื่อลวงให้ดูเหมือนว่าเป็นความคิดของตนเอง อย่างไรก็ตามการเสนอความคิดของตนเอง โดยไม่ได้นำมาจากความคิดของผู้อื่น แม้ปรากฏต่อมารายหลังว่าความคิดนั้นไปซ้ำกับความคิดของผู้อื่น ก็ไม่ถือว่าเป็นการลักงานวิชาการของผู้อื่น เพราะขาดพฤติการณ์ในการลักเอามาและไม่มีเจตนาในการลวงให้เข้าใจผิด	ก. ข้อพึงปฏิบัติ 1. ต้องระบุแสดงการรับรู้ความเป็นเจ้าของความคิดซึ่งเป็นทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่นตามสมควร โดยทำเป็นหมายเหตุ หรือทำเชิงอรรถ เช่น - พัฒนาจาก(ชื่อผู้แต่ง), รายละเอียดโปรตุเกสหนังสือ/บทความเรื่อง.....,ปีที่พิมพ์.....,สำนักพิมพ์..... - สัมภาษณ์ (ระบุชื่อผู้ให้สัมภาษณ์), เมื่อวันที่..... 2. ต้องระบุเปิดเผยชื่อผู้สร้างสรรค์ซึ่งเป็นเจ้าของความคิดอย่างถูกต้องและครบถ้วนทุกคน เช่น - พัฒนาจากงานวิจัยเรื่อง..... วิจัยโดย(ชื่อผู้วิจัย) และ(ชื่อผู้วิจัย), ปีที่พิมพ์....., สำนักพิมพ์..... ในกรณีที่ผู้วิจัยหลายคนซึ่งพันวิสัยที่จะระบุได้ครบถ้วน ให้ระบุดังนี้ - พัฒนาจากงานวิจัยเรื่อง....วิจัยโดย(ชื่อหัวหน้าโครงการ)และคณะ, ปีที่พิมพ์....., สำนักพิมพ์..... ข. ข้อห้าม 1. การนำความคิดของผู้อื่นมาเป็นงานของตน โดยปกปิดไม่แสดงการรับรู้ความเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น 2. การแสดงแต่ชื่อของตนเอง โดยปกปิดไม่แสดงชื่อผู้เขียนร่วมหรือผู้วิจัยร่วม หรือเจตนาแสดงชื่อผู้สร้างสรรค์ไม่ครบถ้วน
4. การนำงานเก่าของตนเองมาใช้ใหม่ (Self Plagiarism) - การนำงานเก่ากลับมาใช้ใหม่นี้หมายถึง การนำงานเก่าของตนเองมาทั้งหมด หรือส่วนใหญ่ หรือส่วนที่เป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีการพัฒนาหรือปรับปรุงแต่เพียงเล็กน้อย เพื่อแสดงลวงว่าเป็นการสร้างสรรค์งานชิ้นใหม่	ก. ข้อพึงปฏิบัติ 1. การนำงานเก่าของตนเองมาแสดงเป็นส่วนหนึ่งของงานที่สร้างสรรค์ชิ้นใหม่สามารถทำได้ โดยจะต้องมีการสร้างสรรค์งานส่วนใหญ่ หรือส่วนทำเป็นสาระสำคัญชิ้นใหม่ 2. ต้องระบุแสดงถึงที่มาของงานเดิมที่รวมอยู่ในงานสร้างสรรค์ใหม่ เช่น ทำหมายเหตุ หรือเชิงอรรถ ตามสมควร เช่น - ผู้สนใจหัวข้อนี้ โปรดศึกษาเพิ่มเติมจากงานที่ปรากฏอยู่แล้วของผู้เขียนเรื่อง.....,ปีที่พิมพ์.....,สำนักพิมพ์....., ข. ข้อห้าม 1. การนำงานที่มีอยู่เดิมมาแสดงซ้ำโดยไม่มีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นมาเพิ่มเติมในสาระสำคัญ 2. การปกปิดไม่ระบุว่ามียานเดิมรวมอยู่ในงานที่สร้างสรรค์ใหม่ โดยทำเสมือนว่าเป็นงานที่สร้างสรรค์ชิ้นใหม่ทั้งหมด